

Cauza C-544/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

28 august 2023

Instanța de trimitere:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Slovacia)

Data deciziei de trimitere:

16 august 2023

Recurenți:

T.T.

BAJI Trans, s.r. o.

Intimat:

Národný inšpektorát práce

Obiectul procedurii principale

Cerere de decizie preliminară formulată în cadrul unui litigiu referitor la controlul în casație a legalității hotărârii [pronunțate în procedura inițiată în urma acțiunii]. Motivul acestei cereri este îndoiala instanței de trimitere dacă dreptul Uniunii se aplică într-o situație în care se impune o sancțiune administrativă pentru încălcarea unei obligații în temeiul dreptului Uniunii și în care statele membre sunt obligate să impună o sancțiune pentru această încălcare, ca în cazul articolului 19 alineatul (1) din Regulamentul nr. 3821/85 și al articolului 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 165/2014.

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Interpretarea articolului 49 și a articolului 51 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, precum și a articolului 19 alineatul (1) din Regulamentul nr. 3821/85 și a articolului 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 165/2014

Întrebările preliminare

- 1) Articolul 51 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretat în sensul că un stat membru pune în aplicare dreptul Uniunii în cazul în care, în conformitate cu dreptul național, impune o sancțiune administrativă pentru încălcarea unei obligații într-o situație în care această obligație decurge din dreptul Uniunii și în care statele membre sunt obligate să impună o sancțiune pentru încălcarea acesteia, precum în cazul articolului 19 alineatul (1) din Regulamentul nr. 3821/85 și al articolului 41 alineatul (1) din Regulamentul nr. 165/2014?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, articolul 49 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și principiul *lex posterior mitius* consacrat în aceasta trebuie interpretate în sensul că se aplică și sancțiunilor impuse pentru o încălcare administrativă în cazul în care vinovăția și sancțiunea sunt mai întâi pronunțate nu de o autoritate judiciară, ci de o autoritate administrativă, iar acest principiu se aplică ulterior și controlului deciziilor acestei autorități administrative de către instanța administrativă?
- 3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare, articolul 49 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și principiul *lex posterior mitius* consacrat în acesta trebuie interpretate în sensul că se aplică la nivel național fie unei proceduri administrative, fie unei proceduri judiciare, indiferent de etapa acesteia?
- 4) În cazul unui răspuns negativ la a treia întrebare: care sunt criteriile pe baza cărora această etapă trebuie determinată? Mai precis, articolul 49 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și principiul *lex posterior mitius* consacrat în acesta trebuie interpretate în sensul că se aplică unei proceduri de contencios administrativ privind o cale de atac precum un recurs în casație, astfel încât instanța, și anume instanța administrativă supremă sesizată cu acest recurs în casație în a doua și ultimă instanță, trebuie să țină seama de modificarea legislativă în favoarea autorului încălcării administrative care face obiectul procedurii în fața autorității administrative, iar nu în fața instanței judecătorești, chiar dacă modificarea a intervenit numai după pronunțarea de către instanța administrativă de grad inferior a hotărârii supuse controlului, care este definitivă?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, articolul 41 și articolul 51 alineatul (1)

Regulamentul (CEE) nr. 3821/85 al Consiliului din 20 decembrie 1985 privind aparatul de înregistrare în transportul rutier, articolul 3 alineatele (1) și (2) și articolul 19 alineatul (1)

Regulamentul (UE) nr. 165/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 4 februarie 2014 privind tahografele în transportul rutier[, de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 3821/85 al Consiliului privind aparatura de înregistrare în transportul rutier] și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 561/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind armonizarea anumitor dispoziții ale legislației sociale în domeniul transporturilor rutiere, articolul 3 alineatele (1) și (2), precum și articolele 41 și 47

Regulamentul (CE) nr. 561/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2006 privind armonizarea anumitor dispoziții ale legislației sociale în domeniul transporturilor rutiere, de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 3821/85 și (CE) nr. 2135/98 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 3820/85 al Consiliului, articolul 3 și articolul 13 alineatul (1)

Dispoziții naționale invocate

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. (Constituția Republicii Slovacie nr. 460/1992) din 1 septembrie 1992:

Articolul 50 alineatul (6)

„Caracterul penal al faptei se apreciază și pedeapsa se pronunță conform legii în vigoare la momentul săvârșirii faptei respective. Se aplică legea ulterioară dacă aceasta este mai favorabilă pentru făptuitor”.

Zákon č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcií práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z. (Legea nr. 462/2007 privind organizarea timpului de lucru în domeniul transportului și de modificare și de completare a Legii nr. 125/2006 privind inspecția muncii, și de modificare și de completare a Legii nr. 82/2005 privind munca nedeclarată și angajarea ilegală, și de modificare și de completare a anumitor legii, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 309/2007):

Articolul 38 alineatul (1) litera (a) punctul 1

„Contravenția este comisă de un șofer care conduce un vehicul fără un aparat de înregistrare sau un vehicul echipat cu un aparat de înregistrare fără inspecție periodică valabilă sau care utilizează un aparat de înregistrare într-un mod incorect”.

Zákon č. 461/2007 Z. z. o používaní záznamového zariadenia v cestnej doprave (Legea nr. 461/2007 privind utilizarea aparaturii de înregistrare în transportul rutier):

Articolul 1 litera (a)

„Prezenta lege reglementează raporturile juridice, care nu sunt reglementate de dispoziții speciale, privind:

a) domeniul de aplicare al obligației de a instala și de a utiliza aparatura de înregistrare din autovehicule”.

Articolul 2 alineatul (1) și (2)

„(1) O întreprindere de transport rutier de persoane sau de marfă se asigură că în fiecare vehicul utilizat pentru transportul de persoane sau de marfă este instalat un aparat de înregistrare și că la efectuarea operațiunilor de transport se utilizează foile de înregistrare și cardurile de conducător, în afara cazului în care se prevede altfel în continuare.

(2) Obligația întreprinderii de transport prevăzută la alineatul (1) nu se aplică vehiculelor utilizate pentru operațiunile de transport reglementate de dispoziții speciale”.

Zákon č. 162/2015 Správny súdny poriadok (Legea nr. 162/2015 privind Codul de procedură a contenciosului administrativ):

Articolul 11 litera (h)

„Najvyšší správny súd (Curtea Administrativă Supremă, Slovacia) se pronunță asupra recursurilor în casație”.

Articolul 135 alineatul (1)

„La soluționarea cauzei, instanța administrativă se întemeiază pe starea de fapt din momentul publicării sau al emiterii deciziei de o autoritate a administrației publice sau din momentul adoptării măsurii de o autoritate a administrației publice”.

Articolul 195 litera (d)

„Cu privire la aplicarea sancțiunilor administrative, instanța administrativă nu este ținută de conținutul și temeiul acțiunii atunci când este vorba despre respectarea principiilor de privind aplicarea pedepsei prevăzute de Trestný zákon (Codul penal, Slovacia) care trebuie aplicate și în cadrul procedurii administrative”.

Articolul 438 alineatul (1) și (2)

„(1) O hotărâre definitivă a instanței administrative poate fi atacată cu recurs în casație [...].

(2) Asupra recursului în casație se pronunță o cameră a Curții Administrative Supreme, iar Marea Cameră a Curții Administrative Supreme (denumită în continuare «instanța de casație») în cazurile menționate la articolul 22 alineatul (1)”.

Articolul 440 alineatul (1)

„Recursul în casație poate fi întemeiat numai pe faptul că, în cursul procedurii sau al soluționării, instanța administrativă a încălcat legea în sensul că:

- (a) instanța administrativă nu era competentă să soluționeze cauza;
- (b) persoana care a acționat în calitate de parte la procedură nu avea calitate procesuală activă;
- (c) o parte din procedură nu avea pe deplin capacitatea de a acționa în mod autonom față instanței administrative și nu a fost reprezentată de un reprezentant desemnat în mod legal sau de un mandatar *ad litem*;
- (d) în aceeași cauză hotărârea definitivă a fost deja pronunțată sau în aceeași cauză procedura a fost deja inițiată;
- (e) un judecător incompatibil s-a pronunțat în cauză sau compunerea instanței administrative a fost nelegală;
- (f) neregularitățile de ordin procedural au împiedicat o parte din procedură să își exercite drepturile procedurale într-o asemenea măsură încât a fost încălcat dreptul său la un proces echitabil;
- (g) decizia a fost pronunțată pe baza aprecierii eronate a situației juridice;
- (h) s-a renunțat la jurisprudența consacrată a instanței de casație;
- (i) nu s-a ținut seama de un temei juridic obligatoriu expus în hotărârea de anulare în cadrul unui recurs în casație sau
- (j) acțiunea a fost respinsă în mod nelegal”.

Articolul 453 alineatele (1) și (2)

„(1) Instanța de casație este ținută de conținutul recursului în casație; această dispoziție nu se aplică în cazul în care de soluționarea punctului contestat din dispozitivul hotărârii depinde un [alt] punct din dispozitiv care nu este contestat prin recursul în casație.

(2) Instanța de casație este ținută de motivele de recurs; această dispoziție nu se aplică în cazul în care hotărârea contestată a fost luată în cadrul unei proceduri în care instanța administrativă nu a fost ținută de motivele de recurs. Instanța de casație nu ține seama de motivele pe care o parte în proces le a invocat numai după expirarea termenului de recurs”.

Articolul 454

„La examinarea cauzei, instanța de casație se întemeiază pe situația existentă în momentul în care instanța administrativă a publicat sau a pronunțat hotărârea atacată”.

Jurisprudența națională relevantă, precum și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și a Curții Europene a Drepturilor Omului (Curtea EDO)

a.

În conformitate cu jurisprudența națională, principiul *lex posterior mitius* se aplică, de asemenea, în domeniul aplicării sancțiunilor administrative, atunci când aceasta este mai favorabilă autorului încălcării administrative, inclusiv în cazul în care modificarea regimului juridic a intervenit ulterior intrării în vigoare a deciziilor administrative în cauză.

Hotărârea Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Curtea Administrativă Supremă a Republicii Slovacie) din 21 februarie 2018, ECLI:SK:NSSR:2018:8016200465.1, punctul 79

Hotărârile Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Curtea Administrativă Supremă a Republicii Slovacie) din 25 noiembrie 2010, nr. 5Sž/18/2010, p. 19, și din 4 mai 2021, ECLI:SK:NSSR:2021:1017200783.1, punctele 85 și 88

Hotărârea Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Curtea Administrativă Supremă a Republicii Slovacie) din 5 noiembrie 2019, ECLI:SK:NSSR:2019:1015201090.1, punctele 72, 73, 76 și 78

b.

Potrivit Najvyšší správny súd (Curtea Administrativă Supremă), jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene nu oferă un răspuns satisfăcător la chestiunea domeniului de aplicare a principiului *lex posterior mitius* în diferitele etape ale procedurii. Instanța [de trimitere] observă că, potrivit jurisprudenței Curții de Justiție, această obligație se aplică procedurilor până la momentul pronunțării hotărârii definitive, însă nu există indicații cu privire la tipurile de decizii naționale care trebuie considerate ca fiind definitive.

Până în prezent nu există jurisprudență relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene în ceea ce privește domeniul de aplicare al articolului 49 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în diferite etape ale procedurilor naționale în funcție de perioada în care a avut loc modificarea dreptului în favoarea autorului încălcării administrative.

Hotărârea Curții de Justiție din 6 octombrie 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, punctul 56, și Ordonanța din 16 iunie 2021, Crédit agricole/EBC, C-456/20 P la C-458/20 P, ECLI:EU:C:2021:502, punctele 27 și 65

Hotărârea Curții EDO din 17 septembrie 2009, Scoppola împotriva Italiei, CE:ECHR:2009:0917JUD001024903, § 108 și 109

Hotărârea Curții EDO din 12 ianuarie 2016, Gouarré Patte împotriva Andorrei, CE:ECHR:2016:0112JUD003342710, § 28 și 32-35

Hotărârea Curții EDO din 27 septembrie 2011, A. Menarini Diagnostics S.R.L. împotriva Italiei, CE:ECHR:2011:0927JUD004350908, § 64-66

Hotărârea Curții EDO din 21 februarie 1984, Öztürk împotriva Germaniei, CE:ECHR:1984:0221JUD000854479, § 56

Hotărârea Curții EDO din 2 septembrie 1998, Lauko împotriva Slovaciei, CE:ECHR: 1998:0902JUD002613895, § 63 și 64

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Prin decizia autorității administrative de prim grad din 8 decembrie 2016, primul recurent ,T.T., a fost declarat vinovat de săvârșirea unei contravenții, în sensul articolului 38 alineatul (1) litera (a) punctul 1 din Legea nr. 462/2007¹, pretins săvârșite la 4 noiembrie 2015, atunci când conducea un vehicul care transporta beton, ce aparținea celeilalte recurente, BAJI Trans, s.r.o., și care era echipat cu un aparat de înregistrare fără inspecție periodică valabilă de la 25 iunie 2015, faptă pentru care i-a fost aplicată o amendă în cuantum de 200 de euro.
- 2 Prin decizia din 3 aprilie 2017, pârâtul, Národný Inšpektorát práce (Inspectoratul Național de Muncă, Republica Slovacă), a respins contestația formulată de T. T. și a confirmat decizia autorității de prim grad.
- 3 Recurenții au introdus acțiuni împotriva acestor decizii administrative la Krajský súd v Bratislave (Curtea Regională din Bratislava, Republica Slovacă).
- 4 Prin hotărârea din 27 martie 2019, Krajský súd v Bratislave (Curtea Regională din Bratislava), acționând în calitate de instanță administrativă, a respins acțiunea formulată de T. T. [ca neîntemeiată], iar acțiunea formulată de BAJI Trans, s. r. o. a fost respinsă pentru lipsa calității procesuale active.
- 5 În ceea ce privește temeinicia acțiunii formulate de T.T., Krajský súd v Bratislave (Curtea Regională din Bratislava) a indicat că obligația de a utiliza tahografe în toate vehiculele de transport rutier fusese introdusă prin articolul 3 din Regulamentul nr. 3821/85, ulterior și prin articolul 2 alineatul (1) din Legea nr. 461/2007, sub rezerva excepțiilor enumerate la articolul 3 din Regulamentul nr. 561/2006. Printre aceste excepții nu figurează însă vehiculele utilizate pentru transportul de beton. Articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 561/2006 prevede că, în anumite condiții, un stat membru poate prevedea derogări de la

¹ În versiunea aplicabilă de la 8 decembrie 2016.

dispozițiile articolelor 5-9². Cu toate acestea, Krajský súd v Bratislave (Curtea Regională din Bratislava) a indicat că aceste excepții se pot aplica numai vehiculelor de transport care au fost enumerate în mod expres la articolul 13 alineatul (1). Legea nr. 461/2007, care a fost adoptată în aplicarea Regulamentului nr. 3821/85, nu a prevăzut nicio excepție privind instalarea și utilizarea tahografelor în vehiculele destinate transportului de beton, și, prin urmare, obligația de a utiliza un astfel de aparat de înregistrare se aplică în întregime și vehiculelor destinate transportului de beton.

- 6 Recurenții au contestat această hotărâre printr-un recurs formulat la Najvyšší súd Slovenskej republiky (Curtea Supremă a Republicii Slovace) la 15 iulie 2019. În cursul procedurii de recurs în casație, la 24 august 2020, recurenții au depus un memoriu în care au indicat modificarea situației juridice în raport cu Regulamentul nr. 2020/1054³.
- 7 La 1 august 2021, Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Curtea Administrativă Supremă a Republicii Slovace, denumită în continuare „Curtea Administrativă Supremă”) a început să își desfășoare activitatea și a inițiat proceduri judiciare în toate cauzele în care până la 31 iulie 2021 acțiunile au fost admise în fața Správne kolegium (Colegiul administrativ) al Najvyšší súd Slovenskej republiky (Curtea Supremă a Republicii Slovace). În cele din urmă, cauza a fost atribuită completului de trei judecători din Camera a cincea a Curții Administrative Supreme, care a ajuns la concluzia că erau îndeplinite condițiile pentru trimiterea cauzei în fața Marii Camere a Curții Administrative Supreme, în realitate acesta dorea să se îndepărteze de la avizul completului de trei judecători din Camera întâi a Curții Administrative Supreme. În timp ce completul de trei judecători al Camerei întâi a Curții Administrative Supreme dorește să răspundă afirmativ la întrebarea dacă și Curtea Administrativă Supremă ar trebui să aplice dispozițiile legale ulterioare în momentul în care acestea sunt mai favorabile autorului încălcării administrative și chiar dacă modificarea acestor dispoziții a avut loc după publicarea sau pronunțarea hotărârii de către instanța administrativă inferioară, completul de trei judecători al Camerei a cincea a Curții Administrative Supreme consideră că, ținând seama de natura recursului în casație și de principiul potrivit căruia se examinează hotărârea instanței administrative de grad inferior, care este deja definitivă, răspunsul la această întrebare trebuie să fie negativ.
- 8 În prezent cauza este pendinte în fața Marii Camere a Curții Administrative Supreme, căreia îi revine sarcina de a adopta o interpretare a dispozițiilor juridice

² Articolele menționate se referă la echipaj, la durata de conducere, la pauze și la repausul de 24 de ore.

³ Regulamentul (UE) 2020/1054 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 iulie 2020 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 561/2006 în ceea ce privește cerințele minime referitoare la duratele de conducere zilnice și săptămânale maxime, pauzele minime și perioadele de repaus zilnic și săptămânal și a Regulamentului (UE) nr. 165/2014 în ceea ce privește poziționarea prin intermediul tahografelor, care modifică printre altele formularea articolului 13 alineatul (1), completându-l cu literele (q) și (r).

relevante (domeniul de aplicare al principiului *lex posterior mitius*), care prin urmare va fi obligatorie pentru toate completele de trei judecători din camerele Curții Administrative Supreme.

Argumentele esențiale ale părților din procedura principală

- 9 În speță, recurenții nu au invocat în fața Krajský súd v Bratislave (Curtea Regională din Bratislava) motivele de fapt pe baza cărora T.T. fusese declarat vinovat de săvârșirea încălcării, ci au contestat temeinicia vinovăției în săvârșirea încălcării și aplicarea sancțiunii pe motivul că aceasta nu a fost săvârșită, deoarece vehiculul în cauză, destinat transportului de beton, ar trebui exclus din lista vehiculelor care fac obiectul obligației de a utiliza aparatura de înregistrare (tahografe).

Prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare

I.

- 10 Pe baza plângerii administrative și a recursului ulterior în casație, Curtea Administrativă Supremă se pronunță în speța în care reexaminează decizia părții adverse prin care, în temeiul legislației naționale, a fost confirmată decizia de vinovăție a recurentului T.T. pentru săvârșirea contravenției și căruia i s-a aplicat amenda de 200 de euro. T.T. a susținut că în timpul examinării recursului în casație a intervenit modificarea dispozițiilor legale, în urma căreia comportamentul pe care îl a săvârșit a încetat să fie ilicit și că, prin urmare, ar trebui aplicat principiul din dreptul național ce rezultă din articolul 50 alineatul (6) din Constituție.
- 11 În ceea ce privește prima întrebare preliminară, Curtea Administrativă Supremă observă că același principiu decurge din articolul 49 alineatul (1) din cartă. Cu toate acestea, în speță, este în discuție domeniul de aplicare a acestui principiu, și anume aplicabilitatea acestuia în diferitele etape ale procedurilor naționale administrative și judiciare.
- 12 În conformitate cu articolul 267 primul paragraf litera (a) TFUE, Curtea de Justiție este competentă să se pronunțe cu titlu preliminar cu privire la interpretarea tratatelor. Întrucât, în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) TUE, cartă are aceeași valoare juridică cu cea a tratatelor, Curtea de Justiție este, astfel, competentă să interpreteze cartă însăși. În consecință, Curtea de Justiție este competentă să interpreteze articolul 51 alineatul (1) din cartă, interpretare ce este necesară pentru a se aprecia când statele membre pun în aplicare dreptul Uniunii și când, prin urmare, le sunt aplicabile dispozițiile cartei. În contextul articolului 49 alineatul (1) din cartă, interpretarea acestei dispoziții este determinantă în speță, întrucât ea nu poate fi aplicată de Curtea Administrativă Supremă decât dacă se consideră că procedura pendinte în fața sa privește o situație în care un stat membru pune în aplicare dreptul Uniunii.

13 În speță, legile naționale au fost adoptate în vederea transpunerii regulamentelor relevante, adică atât a obligațiilor pe care aceste regulamente le impun, cât și a sancțiunilor care rezultă din încălcarea lor⁴. Potrivit Curții Administrative Supreme, autoritatea administrativă care acționează în calitate de pârât a pus în aplicare dreptul Uniunii în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă, stabilind vinovăția și sancționând contravenția. Cu toate acestea, Curtea Administrativă Supremă consideră că este necesară confirmarea explicită din partea Curții că această cauză intră în domeniul de aplicare a dreptului Uniunii și că este vorba despre punerea sa în aplicare, în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă. În caz contrar, instanța de trimitere dorește să cunoască motivarea interpretării contrare.

2.

14 În ceea ce privește a doua întrebare preliminară, Curtea Administrativă Supremă face referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului potrivit căreia se impune ca orice caz de incriminare să fie examinat conform articolului 6 paragraful 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (denumită în continuare „convenția”). Cu titlu suplimentar, instanța de trimitere arată totuși că este acceptabil să se admită că o altă autoritate statuează cu privire la o astfel de acuzație, cu condiția însă ca decizia celeilalte autorități să fie supusă controlului unei instanțe care îndeplinește cerințele articolului 6 din convenție și care să aibă competența deplină în speță, inclusiv să poată aprecia proporționalitatea sancțiunii aplicate.

15 Curtea Administrativă Supremă presupune că, pentru ca autoritățile administrative să îndeplinească cerințele prevăzute la articolul 6 paragraful 1 din convenție pentru a se pronunța în contextul vinovăției și al sancțiunii în privința unei încălcări administrative, aceste autorități, dat fiind că pronunțarea lor în această privință constituie o excepție, sunt obligate să aplice principiul *lex posterior mitius*.

16 Prin urmare, Curtea Administrativă Supremă consideră necesar să obțină din partea Curții de Justiție confirmarea expresă că, în conformitate cu articolul 49 alineatul (1) din cartă, principiul *lex posterior mitius* are vocația de a se aplica și autorităților administrative și, în consecință, are vocația de a se aplica și în cadrul controlului jurisdicțional al unei proceduri administrative.

3.

17 Prin intermediul celei de a treia și al celei de a patra întrebări, care au fost adresate sub rezerva unui răspuns afirmativ la cele două întrebări precedente, Curtea Administrativă Supremă dorește să obțină din partea Curții de Justiție îndrumări în privința necesității de a lua în considerare *lex mitius* (legea mai favorabilă pentru făptuitor) adoptată după pronunțarea deciziei definitive de către instanța

⁴ Regulamentul nr. 3821/85 și Regulamentul ulterior nr. 165/2014

administrativă de grad inferior. Instanța de trimitere subliniază că nici diferitele camere ale acestei instanțe nu sunt de acord cu privire la acest aspect, astfel încât cauza a fost trimisă spre soluționare Marii Camere a Curții Administrative Supreme.

- 18 Prin urmare, instanța de trimitere trebuie să stabilească dacă principiul *lex posterior mitius* se limitează la etapa procedurală sau dacă, indiferent de stadiul procedurii, instanța sesizată este obligată să îl aplice. De asemenea, instanța atrage atenția asupra faptului că, în cazul *lex mitius* (legea mai favorabilă pentru făptuitor), care a fost adoptată numai după ce decizia instanței administrative de grad inferior a dobândit autoritate de lucru judecat, recurentul nu ar fi putut invoca în cererea sa (recurs în casație) motivul *lex posteriori mitius* din motive de fapt, întrucât s-ar putea întâmpla ca *lex mitius* (legea mai favorabilă pentru făptuitor) să fie adoptată după expirarea termenelor de recurs în casație, iar expirarea acestor termene împiedică prezentarea noilor motive de recurs. Trebuie adăugat că recursul în casație constituie o cale de atac extraordinară, întrucât este îndreptat împotriva unei decizii definitive a unei instanțe administrative de grad inferior.
- 19 Potrivit Curții Administrative Supreme, articolul 49 alineatul (1) din cartă poate totuși determina inaplicabilitatea normelor de procedură națională sus-menționate și din acest motiv a decis să adreseze Curții întrebările preliminare respective. Această instanță consideră că interpretarea articolului 49 alineatul (1) din cartă este deschisă și poate face obiectul unei dezbateri. Adaugă, de asemenea, că această chestiune nu a fost încă interpretată de Curtea de Justiție.
- 20 Așadar, Curtea Administrativă Supremă nu are certitudinea dacă, în conformitate cu articolul 49 alineatul (1) din cartă, principiul *lex posterior mitius* poate fi aplicat în toate procedurile administrative și judiciare în curs sau dacă, dimpotrivă, acest principiu nu trebuie luat în considerare decât în anumite etape și, prin urmare, [dorește să afle] care sunt criteriile în raport cu care o astfel de etapă ar trebui determinată. Mai precis, Curtea Administrativă Supremă ar dori să se stabilească în ce măsură articolul 49 alineatul (1) din cartă impune ca principiul *lex posterior mitius* să fie aplicat și în cadrul unui recurs în casație.